

Különfélék.

Vörös festék a hamvas égerben. Október 19.-én a Porta-patak melletti uton kimentem a szohodoli erdőbe. Felfelé haladva, utközben feltűnt egy helyen, hogy a patak medrét alkotó hófehér mészkődarabok színe fokozatosan mind vörösebb-vörösebb lesz s körülbelül 100 méternyi hosszúságban egészen setét-pirosra változik, hasonlóan, mint az a vágóhidak allatti csatornák medrénél mutatkozik. De mivel itt vágóhid nincsen, gondolkoztam a festés okáról. A magyarázat nem sokáig késett.

A nyár elején, a júniusi záporok és felhőszakadások alkalmával a feldagadt hegyi patakok ezen a vidéken s így Portán is több helyen keresztül szakították az utat. A kérdéses hely felett az elszakított uttestet hamvas éger- (*Alnus incana* Willd.) rudakkal és karókkal töltöték ki s arra néhány követ és kevés porondot tettek úgy, hogy a rudak között az ut másik feléről a víz folytonosan keresztül szivárgott s ez a kérgestől odatett gömbölyű égerrudakat állandóan mosta s a kérgükben lévő piros festőanyaggal az alatta lévő patakmeder fehér mészköveinek a vízbe érő felületét teljesen bevonta s piros színűre festette.

Ezután figyelmesebb lettem az égerekkel szegélyezett patakokra s láttam, hogy a Zernest és Almásmező községi erdőkön keresztül folyó patakokban a csillámpalameder a marton növő hamvas égerektől helyenkint szintén vöröses, de a folytonos málás és beiszapolás miatt kevésbé, mint Portán.

Az «Erdészeti Lapok» 1891. évi IX. füzetének 698. lapján is említés van téve arról, hogy a hamvas éger «kérgéből a felvidéki ruthének azt a festéket készítik, melylyel ünnepi ruhájukat az ismert piros színre festik».

De megteszik ezt a Töröcsvár vidéki oláhok is, a kik szintén festenek piros szöveteket a hamvas éger kérgében lévő festőanyaggal.

Érdemesnek tartottam mindezeket felemlíteni azért, hogy felhívjam az érdeklődők figyelmét arra, hogy a hamvas éger kérgéből kellő módon, esetleg gyárilag is szép és körülbelül olcsó vörös festéket lehene előállítani, a mi — miként a mészkőbefestés mutatja, — épületek, kerítések, szövetek stb. színezésére is felhasználható lenne.

(Közli: *Hajdu János.*)

Madarak és a földrengés. November elején az Etna környékén észlelt erős talajmozgás a közeli lakosságot olyan rettegésbe ejtette, hogy a napilapok közlései szerint, Cataniából sok család elmenekült s Caltagironában, Rometában, Linguaglossában és a környék számos más helységében a nép a szabadban, sátrak alatt ütött tanyát. Hogy azonban földrengéskor nemcsak az embereket, hanem az állatokat is, főképpen a madarakat roppant félelem szállja meg, azt a következő eset is bizonyítja.

Töröcsváron folyó évi október hó 21.-én setét este $\frac{3}{4}$ 10 órakor, hatalmas dübörgés kíséretében 2 erős lökésű földrengés volt. Az első rázkódás gyengébb, a második, mely azt két másodpercz múlva követte, sokkal erősebb volt, úgy hogy az épületek falai és az ablakok ennek következtében helyenként megrepedeztek, az edények csörömpöltek, a függő lámpák inogtak s az egész környék meglehetősen erősen megrázkódott.

Lakásom előtt a fákon és a vad-szőlő között több veréb és cinke ütött éjjeli tanyát. Ezek az erős morajjal kísért föld induláskor ijedten mind a folyosóra és az ablakokra repültek a világosság felé, sőt egy veréb közülök egy törött külső ablakon át a kettős ablak közé be is

repült. Kinyitottam a belső ablakokat, hogy az odajutott foglyot kiszabadítsam. Szeliden megállott, úgy, hogy könnyen megfoghattam. Aztán kint a folyosón eleresztettem. Több társával együtt ismét csak az ablak felé repült, mignem végre egy közeledő kutya ugatása valamennyit a nyitott padlásra zavarta fel, a hol aztán nyugodtan letelepedhettek.

A földrengés tartama 4 másodperc volt, iránya pedig az ingalámpa lengéséből, falrepedésekből és a dübörgés irányából következtetve, északkeletről délnyugat felé húzódtott.

(Közli: *Hajdu János.*)

Fabehozatali vámrendelet 1865-ből. A cs. kir. brassói kerületi pénzügyigazgatóság 1865. évi június hó 23.-i kelettel 8510/III. szám alatt Schlosser cs. k. p. ü. tanácsos aláírásával a felső-töröcsvári cs. kir. mellékvámhivatalnak a vámvonal átléphetése ügyében egy rendeletet adott volt ki, melyet az idei országos határmérésnél történt közreműködésem alkalmával másolatban megszerezvén, annak erdészeti vonatkozású részeit kivonatban annyival is inkább érdemesnek tartom a közlésre, mivel a m. kir. határszéli vámhivataltól nyert értesülés szerint ez a rendelet soha vissza nem vonatván, tulajdonképpen ma is érvényben van. De szóljon a rendelet:

«1865. május hó 30.-án 21745—481. szám alatt kelt meghagyásával a magas Pénzügyminisztérium a közvetlenül Romániával határos 2 töröcsvári osztály (I.) Sirnea és Fundata község lakosainak a következő feltételek mellett megengedte, hogy a brassói III. számú szakasz-parancsnokság 1861. szeptember hó 20.-án 224. számú jelentésében megjelölt mellékutakon és pedig I. és II. ponton a Platinis-örháztól áttekinthető és a községgel pontosan megállapítandó II. és III. ponton t. i. Padina Lungotes, Sarameti és Krutsaflancsanál a vámvonalat átléphessék és

román területen Krutsa Felső-Töröcsvárnál mezőgazdasági munkálatokat üzhessenek.

A vámvonálnak ezen átlépése úgy a bemenet, mint a visszajövetelnél megtörténhetik még pedig az I. és II. ponthoz:

- a) szénatakarítás céljából a meghatározott évszakban,
- b) favágás és fabehozatal végett az őszi idényben...

«Ezen engedmény a következő feltételekhez köttetik:

1. Azon családfő, ki az említett munkálatok teljesítése céljából családjához tartozó valamely személyt biz meg, tartozik a maga saját nevére a töröcsvári határvámhivatalnál egy határmenetjegyet (Grenzpassierschein) a javaslatba hozott minta szerint váltani, melyben a megengedett határátlépésnek helye és célja, a határmenetjegynek érvényessége és marháknál ezeknek leírása darabszám,- nem- és koruk szerint ezen hivatal részéről megjelölendő és ezen menetjegy a feleknek a kijelölt munkálatok teljesítése céljából kézbesítendő oly célból, hogy magukat az ellenőrködő személyzet felhívására mindenkor igazolhassák.

2. 12—23 éves fiuk és ifjaknak a határátlépés nem engedendő meg.

3. Addig, míg a fa a behozatalnál vámköteles, tartoznak a felek vámnyugtát váltani és a behozatalnak idejét a La Krutsai pénzügyőri szakasznak részletenkint behozott famennyiségnek a vámnyugtán leendő leírása céljából bejelenteni. A fának behozatala az összes lakosoktól, a mennyire lehetséges, egy és ugyanazon időben eszköz-lendő»...

4. «A La Krutsai pénzügyőri szakasz által főtartandó őrzékeknek tartoznak a községek vagy saját házuk-

ban szállást adni vagy pedig, ha ez megengedhető nem volna, részükre őrházakat építeni és azokat kellő tűzifával ellátni.»

Ezek a rendeletben foglalt, fabehozatalra vonatkozó főbb intézkedések, melyeknek pontos teljesítésére való figyelmeztetéssel a pénzügyigazgatóság a vámhivatalt egyuttal felhivatja, hogy a határátlépési pontokat a pénzügyőrség közreműködésével pontosan jelölje meg s hogy Fundata és Sirnea lakosaira szigorú felügyeletet gyakoroljon, nehogy a részükre engedélyezett forgalmi könnyebbitésekkel a kincstár kárára visszaélés történhessen.

Ezeket a forgalmi könnyebbitéseket kiserletképpen eleinte csak két évre engedélyezte az igazgatóság. Két év letelte után azonban, úgy látszik, megújított az engedély vagy hallgatólag meghosszabbított; legalább arra vall az a gyakorlati eljárás, a mely szerint a mostani felső-töröcsvári m. kir. vámhivatal közegei az alkotmányos korszak beállása után is a legújabb időkhöz állítottak ki fabehozatali járatokat a megnevezett községek lakosai részére s a lakosság a fabehozatalt gyakorlatilag ez alapon üzte is s csak egy éve szüntette azt be a vámhivatal, mivel sok visszaélésnek jött nyomára, a mennyiben a feldolgozatlan, vámentes fával együtt több vámköteles tárgyat csempészett be a lakosság.

(Közli: Hajdu J.)

Pályadíj erdőgazdasági szakkérdésre. A «*Magyar Fakereskedő*» szerkesztője egy a fakivitel közelről érintő tárgyra 150 koronás pályadíjat tűzött ki. A pályakérdés az, hogy mily módon lehetne az amerikai tölgyfaversenyt leküzdeni és a magyar tölgyfa tulsúlyát a külföldön továbbra is biztosítani. Olvasóink között is lesznek bizonyára olyanok, kik e tárggyal foglalkozni akarnak, azoknak kívánatra a fennebb megnevezett lap szerkesztősége (Budapest, VI.,

Dávid-utca 15.) szívesen megküldi ingyen a pályakérdést és a feltételeket, egész terjedelmükben.

Halálozás. *Szalóki Hugó* m. kir. főerdész (Benesházán), az Orsz. Erd. Egyesület alapító tagja meghalt. *Béke poraira!*

Változások és kitüntetések az erdészeti szolgálat körében.

I.

A személyem körüli magyar ministerium ideiglenes vezetésével megbízott magyar ministerelnököm előterjesztése folytán *Kasperik István* és *Kruk Mihály* nyugalmazott főerdőröknöknek sok évi hű és buzgó szolgálataik elismerésül a koronás ezüst érdemkeresztet adományozom.

Kelt Bécsben, 1898. évi november hó 30-án.

Ferencz József s. k.

B. Bánffy s. k.

II.

A földmivelésügyi m. kir. minister az állami erdők kezelésénél alkalmazott erdőtisztek létszámában *Kováts Gábor* erdészt, a bustyaházai erdőhivatal kerületébe főerdészszé, *Hell Miklós* erdészjelöltet, a kolozsvári erdőigazgatóság kerületébe erdészszé, *Hajdu Dezső* erdőgyakornokot, a besztercebányai erdőigazgatóság kerületébe erdészjelöltté és *Krause Tivadar* végzett erdőakadémiai hallgatót, a liptó-ujvári főerdőhivatal kerületébe ideiglenes minőségű erdőgyakornokká nevezte ki.

III.

A földmivelésügyi m. kir. minister az állami erdőfelügyeleti személyzet létszámában *Kelecsényi Ferencz* és *Bogdán Géza* kir. alerdőfelügyelőket a IX. fizetési osztályból a VIII. fizetési osztály 3-ik fizetési fokozatába; továbbá *Eránosz Antal János*, *Veress László* és *Hoffmann Gyula* dr. m. kir. erdészeket a IX. fizetési osztály 3-ik fokozatába kir. alerdőfelügyelőkké nevezte ki.